

Marek Florek

Badania archeologiczne prowadzone na terenie Polski południowo-wschodniej w 1998 roku

Badania archeologiczne na terenie Polski południowo-wschodniej (województwa: krośnieńskie, przemyskie, rzeszowskie, tarnobrzskie, tarnowskie) w roku 1998 prowadzone były ostatni raz w starym układzie administracyjnym. Badania archeologiczne obejmowały prace wykopaliskowe, głównie o charakterze ratowniczym, badania powierzchniowe realizowane w ramach programu Archeologicznego Zdjęcia Polski oraz działania o charakterze konserwatorskim (inspekcje, weryfikacje i pomiary stanowisk, nadzory archeologiczne, zdjęcia lotnicze itp.).

Prace wykopaliskowe prowadzono na 42 stanowiskach (por. tabela I). Znaczna część z nich stanowiła kontynuację badań z lat ubiegłych (np. badania w Hłomczy i Trepczy w woj. krośnieńskim, Bachórze w woj. przemyskim, Grodzisku Dolnym w woj. rzeszowskim, Malicach Kościelnych, Kicharach Nowych i Zawichoście w woj. tarnobrzskim, czy Czchowcie i Gwoźdźcu w woj. tarnowskim). Prace finansowane były głównie ze środków Generalnego Konserwatora Zabytków, w mniejszym zakresie ze środków placówek i instytucji naukowych bądź budżetów wojewódzkich i gminnych. Trudno porównywać wartość prac wykopaliskowych na poszczególnych stanowiskach, tym niemniej na szczególną uwagę zasługują wyniki badań w Hłomczy i Wilczycach (materiały późnopaleolityczne), Kicharach Nowych i Malicach Kościelnych (cementaryska neolityczne), Sieteszy (osa-

da kultury mierzanowickiej) oraz Przemyślu i Zawichoście (romańska architektura sakralna). Efekty badań wykopaliskowych na terenie Polski południowo-wschodniej prezentowane były na konferencjach sprawozdawczych w Rzeszowie i Okuninie.

W ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski rozpoznano 30 arkuszy na których zewidencjonowano łącznie 2814 stanowisk (por. tabela II). Najwięcej arkuszy przebadano w województwach przemyskim i krośnieńskim (po 8), natomiast najwięcej stanowisk zewidencjonowano w województwie tarnobrzskim — aż 1212. Aktualny stan zaawansowania AZP na terenie Polski południowo-wschodniej przedstawia mapa I.

Poza badaniami wykopaliskowymi i powierzchniowymi prowadzone były nadzory nad pracami ziemnymi na terenie miast zabytkowych (m.in. Przemyśl, Rzeszów, Sandomierz, Krosno) oraz inspekcje i weryfikacje stanowisk. Ponadto wykonano szereg planów sytuacyjno-wysokościowych oraz dokumentację fotograficzną w formie zdjęć lotniczych wybranych stanowisk, głównie grodzisk. Materiały te będą pomocne zarówno w przyszłych pracach badawczych jak i bieżącej działalności konserwatorskiej. Wyniki większości prac terenowych będą sukcesywnie publikowane w kolejnych tomach Materiałów i Sprawozdań Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego.

Tabela I.

Zestawienie stanowisk archeologicznych badanych w 1998 roku na terenie Polski południowo-wschodniej

Lp.	Stanowisko	Gmina	Charakter stanowiska	Chronologia, kultura	Rodzaj badań	Autor
1	2	3	4	5	6	7
woj. krośnieńskie						
1.	Hłomcza 1	Sanok	osada	EB, OWR	ratownicze	A. Muzyczuk
2.	Pakoszówka 26	Sanok	osada	OWR	ratownicze	R. Madyda-Legutko
3.	Sanok 1	Sanok	zamek	PŚ	ratownicze	M. Zielińska
4.	Trepcza 2	Sanok	grodzisko	WŚ	ratownicze	J. Ginalski

1	2	3	4	5	6	7
5.	Trzcinica 3	Jasło	osada	EB-Ha	ratownicze	J. Gancarski
6.	Trzcinica 26	Jasło	osada	WŚ	ratownicze	J. Gancarski
woj. przemyskie						
7.	Bachórz 16	Dynów	osada	EB, GT, MOPR, OWR, WŚ	stacjonarne	M. Parczewski
8.	Lipnik 5	Kańczuga	osada, cmentarzysko	EB-Ha, KT, GT	ratownicze	W. Blajer
9.	Lubaczów 14	Lubaczów	osada	k. IX–XIV w.	ratownicze	A. Pilch
10.	Młodów-Zakęcie 1	Lubaczów	domniemane cmentarzysko kurhanowe		ratownicze	A. Pilch
11.	Młodów-Zakęcie 14	Lubaczów	osada?	EB, KT	ratownicze	A. Pilch
12.	Paluchy 1	Sieniawa	cmentarzysko	EB-Ha, GT	ratownicze	A. Kostek
13.	Prądkowce 1	Krasiczyn	osada	WŚ, PŚ	ratownicze	S. Dryja
14.	Przemysł 22	Przemysł	rotunda, cmentarz, osada	WŚ (od XII w.), ŚR	stacjonarne	M. Proksa
15.	Przemysł 12	Przemysł	wwały ziemne	XVII w.	stacjonarne	A. Koperski
16.	Sietesz 5	Kańczuga	osada	WEB, KM	ratownicze	P. Madej
17.	Średnia 4	Krzywcza	kurhan	KCS	stacjonarne	E. Sosnowska
woj. rzeszowskie						
18.	Babicha 6	Tuszów Narodowy	osada	wielokulturowe	ratownicze	P. Mitura
19.	Grodzisko Dolne 22	Grodzisko Dolne	osada, cmentarzysko	PS, M, GT, WŚ, KT	ratownicze	S. Czopek, J. Podgórska-Czopek
20.	Kraczkowa 1	Łańcut	osada	KCWR, GT	ratownicze	P. Mitura
21.	Kliszów 3	Gawłuszowice	osada	KT	ratownicze	S. Czopek
22.	Lubenia 20	Lubenia	osada	WŚ	ratownicze	A. Lubelczyk
23.	Lubenia 23	Lubenia	osada	WŚ	ratownicze	A. Lubelczyk
24.	Łańcut 9	Łańcut	fortyfikacje miejskie	XVI w.	ratownicze	A. Lubelczyk
25.	Rzeszów 54	Rzeszów	osada	wielokulturowe	ratownicze	P. Mitura
26.	Sonina 1	Łańcut	osada	wielokulturowe	ratownicze	A. Lubelczyk
woj. tarnobrzeskie						
27.	Kaczyce 23	Lipnik	osada	WŚ	ratownicze	A. Buko
28.	Kichary Nowe 2	Dwikozy	cmentarzysko	KPL, KCS, KM	ratownicze	H. Kowalewska-Marszałek
29.	Koprzywnica 111	Koprzywnica	klasztór	od XII w.	stacjonarne	E. Mitrus, J. Serafinowicz
30.	Malice Kościelne 1	Lipnik	cmentarzysko	KPL, KCS, KM	ratownicze	B. Bargiel, M. Florek, J. Libera
31.	Sandomierz 1	Sandomierz	kościół Marii Magdaleny	XIV–XVIII w.	stacjonarne	W. Gliński
32.	Sandomierz 1	Sandomierz	kamienica mieszczańska	XVIII–XIX w.	ratownicze	J. Ścibior

1	2	3	4	5	6	7
33.	Wilczyce 10	Wilczyce	obozowisko	PS	ratownicze	J. Fiedorczuk
34.	Zawichost 2	Zawichost	kościół św. Maurycego, cmentarz	WŚ	stacjonarne	S. Tabaczyński
woj. tarnowskie						
35.	Bessów 3	Bochnia	osada	późny OWR	ratownicze	J. Okoński
36.	Bruśnik 1	Ciężkowice	cmentarzysko	EB	ratownicze	A. Szpunar
37.	Brzesko 18	Brzesko	osada	WŚ	ratownicze	J. Okoński
38.	Czchów 1	Czchów	zamek	PŚ	ratownicze	A. Szpunar
39.	Gwoździec 2	Zakliczyn	osada	N	ratownicze	A. Kukulka
40.	Jurków 3	Czchów	osada	N, WEB	ratownicze	P. Valde-Nowak, P. Madej
41.	Łapczyca 1	Bochnia	grodzisko	WŚ	ratownicze	J. Poleski
42.	Wojnicz 3	Wojnicz	osada	wielokulturowe	ratownicze	A. Cetera

Skróty: EB – epoka brązu, GT – grupa tarnobrzaska, Ha – okres halsztacki, KCS – kultura ceramiki sznurowej, KCWR – kultura ceramiki wstęgowej rytej, KM – kultura mierzanowicka, KPL – kultura pucharów lejkowatych, KT – kultura trzciniecka, M – mezolit, MOPR – młodszy okres przedrzymski, N – neolit, OWR – okres wpływów rzymskich, PS – paleolit schyłkowy, PŚ – późne średniowiecze, WEB – wczesna epoka brązu, WŚ – wczesne średniowiecze

Tabela II.

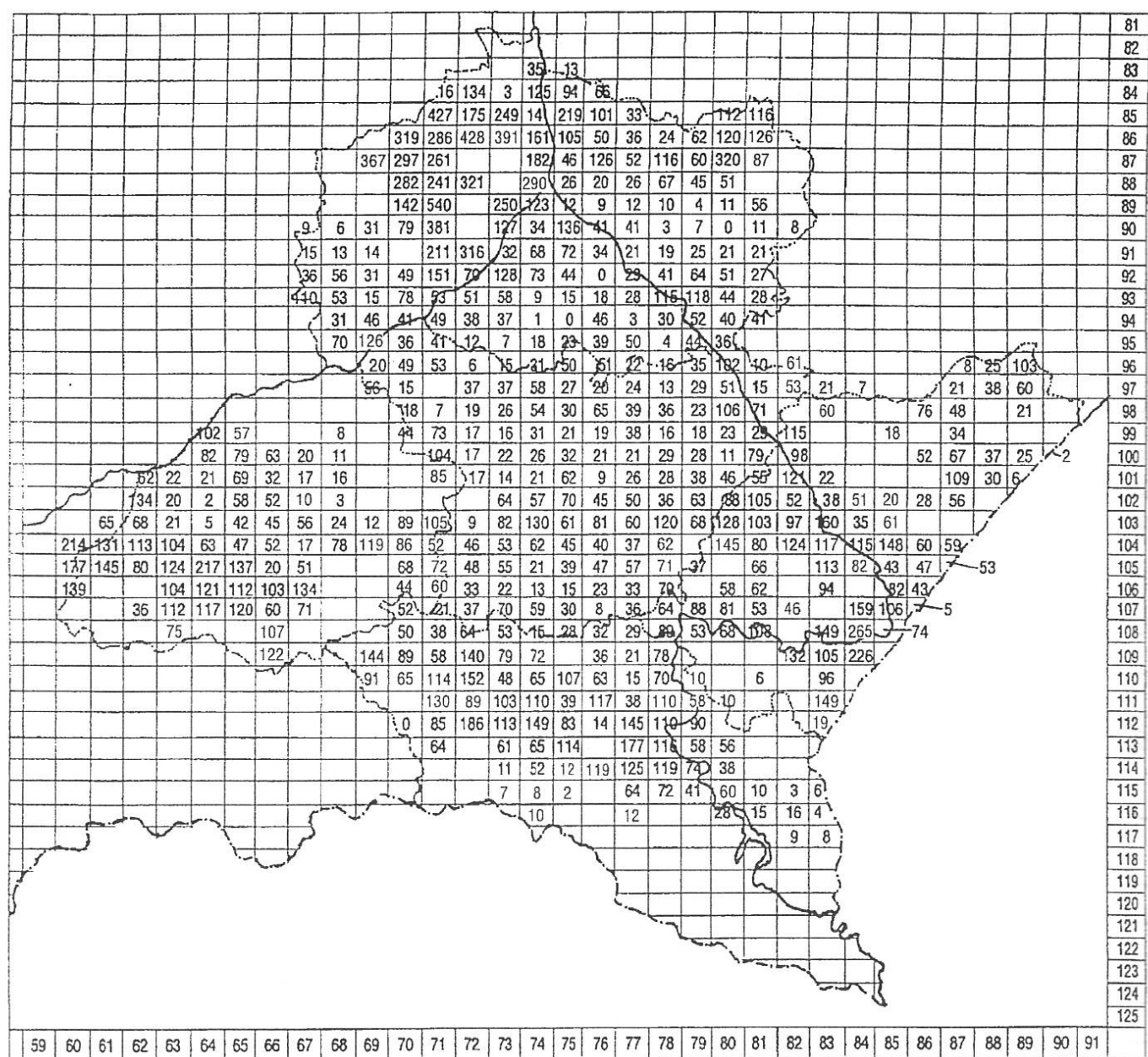
Badania Archeologicznego Zdjęcia Polski w 1998 roku

Województwo	Numery zbadanych arkuszy	Liczba zbadanych arkuszy	Liczba stanowisk
Krosno	110-70, 110-79*, 111-78, 115-74, 115-75, 115-80, 116-74	8	263
Przemyśl	98-83, 102-85, 102-84, 103-85, 104-80, 111-83, 112-83, 110-79*	8	514
Rzeszów	95-69, 96-82, 97-82	3	240
Tarnobrzeg	86-72, 87-81, 88-74, 84-71, 86-73	5	1212
Tarnów	103-71, 104-70, 104-71, 108-63, 101-71, 109-66, 106-71	7	585
RAZEM		30	2814

* obszar na pograniczu województw krośnieńskiego i przemyskiego

Ilość stanowisk na poszczególnych arkuszach AZP badanych w 1998 roku:

98-83 – 60	111-83 – 149	115-73 – 7	95-69 – 126	87-81 – 87	108-63 – 75
102-85 – 20	112-83 – 19	115-74 – 8	97-82 – 53	88-74 – 290	104-70 – 86
102-84 – 51	110-79 – 10	115-75 – 2	96-82 – 61	84-71 – 16	101-71 – 85
103-85 – 61	111-78 – 110	115-80 – 60	86-72 – 428	103-71 – 105	109-66 – 122
104-80 – 145	110-70 – 65	116-74 – 10	86-73 – 391	104-71 – 52	106-71 – 60

Ryc. 1. Stan zaawansowania Archeologicznego Zdjęcia Polski na obszarze województw: krośnieńskiego, przemyskiego, rzeszowskiego, tarnobrzegskiego i tarnowskiego (według danych na koniec 1998 roku); obszary zbadane znaczone cyfrą pokazującą jednocześnie liczbę zewidencjonowanych stanowisk

Abb. 1. Forschungsstand des archäologischen Bildes Polens auf den Gebieten der Wojewodschaften: Krosno, Przemysl, Rzeszów, Tarnobrzeg und Tarnów (nach den Angaben fürs Jahresende 1998); die untersuchten Gebiete werden mit der Zahl markiert, die gleichzeitig die Anzahl der ins Verzeichnis aufgenommenen Fundstellen zeigt

Рис. 1. Состояние исследования памятников в рамках Археологической Съемки Польши на территории воеводств: Кросненского, Перемышльского, Жешовского, Тарнобжегского и Тарновского (согласно данным на конец 1998 года); исследованные районы обозначены цифрой, представляющей одновременно количество взятых на учет памятников

Archäologische Forschungen auf dem Gebiet Südostpolens, 1998 durchgeführt

Zusammenfassung

Archäologische Forschungen wurden 1998 auf dem Gebiet Südostpolens (Wojewodschaften: Krosno, Przemyśl, Rzeszów, Tarnobrzeg, Tarnów) das letzte Mal in der alten administrativen Struktur durchgeführt. Sie umfaßten Ausgrabungsarbeiten, darin Rettungsarbeiten, Geländebegehungen, die im Rahmen eines Programms (AZP) durchgeführt wurden, sowie auch Konservationsstätigkeiten (Kontrollen, Verifikationen, Aufmessen von Fundstellen, archäologische Aufsichtarbeiten).

Die Ausgrabungsarbeiten wurden auf vierundzwanzig Fundstellen durchgeführt (vergl. Tab. I). In meisten Fällen war es die Fortsetzung der in vergangenen Jahren begonnenen Forschungen (z.B. Forschungen in Hołmcza und Trepca – Woj. Przemyśl; Grodzisko Dolne – Woj. Rzeszów; Malice Kościelne, Kichary Nowe, Zawichost – Woj. Tarnobrzeg; Czchów, Gwózdziec – Woj. Tarnów). Diese Arbeiten wurden vor allem aus den Mitteln des Staatamtes für Denkmalpflege finanziert, aber sie wurden auch teilweise durch örtliche Behörden sowie wissenschaftliche Institutionen finanziel unterstützt. Die Arbeitsergebnisse sind schwer zu vergleichen. Besonderen Wert haben jedoch die Arbeitsergebnisse aus Hołmcza und Wilczyce (spätpaläolithische Funde), Kichary Nowe (näolithische Gräberfelder), Sietesza, (eine Siedlung der Mierzanowice-Kultur) in Przemyśl und

Zawichost (romanische sakrale Architektur). Die Ergebnisse der Ausgrabungsarbeiten auf dem Gebiet südöstlichen Polens wurden auf den Tagungen in Rzeszów und Okunice dargestellt.

Im Rahmen des Plans AZP (Archäologisches Bild Polens) hat man 30 Prospektionsgebiete untersucht, auf denen man insgesamt 2814 Fundstellen markiert hat (vergl. Tab. II). Die meisten Prospektionsgebiete wurden in den Wojewodschaften Przemyśl, Krosno (jeweils 8) erforscht, und die meisten Fundstellen wurden dagegen in der Wojewodschaft Tarnobrzeg – 1212 markiert. Den aktuellen Forschungsstand des Arch. Bildes Polens (AZP) auf dem Gebiet Südostpolens veranschaulicht die Landkarte Nr. 1. Im Rahmen anderer archäologischer Aktivitäten hat man archäologische Aufsicht über alle Erdarbeiten in den altertümlichen Städten (wie z.B. Przemyśl, Rzeszów, Sandomierz, Krosno) geführt.

Außerdem hat man viele Situationshöhepläne, Bilddokumentationen der gewählten Fundstellen, unter anderem auch der Burgwälle vorbereitet. Diese Materialien bilden Grundlagen für die künftigen Forschungen – sowie auch Konservationsarbeiten. Die Forschungsergebnisse werden nach und nach in den nachfolgenden Teilen von „Materiały i Sprawozdania Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego” veröffentlicht.

Марэк Фльорэк

Археологические исследования на территории юго-восточной Польши в 1998 году

Резюме

Археологические исследования на территории юго-восточной Польши (воеводства: Кросненское, Перемышльское, Жешовское, Тарнобжегское, Тарновское) в 1998 году последний раз осуществлялись в пределах старого административно-территориального деления. Археологические исследования сочетали раскопки, главным образом, спасательного характера, разведки согласно программе Археологической Съёмки Польши и консерваторскую деятельность (инспекция, верификация, измерение памятников, археологический контроль, аэрофотосъёмка и др.).

Раскопки проведены на 42 памятниках (ср. табл. I). Значительная их часть являлась продолжением работ предшествующих лет (например, исследования в Гломче и Трепче в воев. Кросненском, Бахуже в воев. Перемышльском, Гродзиске Дольном в воев. Жешовском, Малицах Косьцельных, Кихарах Новых и Завихосте в воев. Тарно-

бжегском или Чхове и Гвоздьдзыце в воев. Тарновском). Работы финансировались, главным образом, из средств Генерального Консерватора Памятников, в меньшей мере из средств научных учреждений или бюджетов воеводств и гмин. Трудно сравнивать раскопки на отдельных памятниках по их значению, тем не менее, особого внимания заслуживают результаты исследований в Гломче и Вильницах (позднепалеолитические материалы), Новых Кихарах и Малицах Косьцельных (неолитические могильники), Сетеше (поселение межановицкой культуры), а также в Перемышле и Завихосте (романская сакральная архитектура). Достижения археологических исследований на территории юго-восточной Польши были представлены на итоговых конференциях в Жешове и Окунинце.

В рамках Археологической Съёмки Польши изучено 30 листов, на которых зарегистрировано в общем количестве 2814 памятников (ср. табл. II). Наиболее исследо-

ваны листы по Перемышльском и Кросненском воеводствам (до 8), в то же время наиболее памятников зарегистрировано в Тарнобжегском воеводстве – 1212. Состояние пополнения АСП на территории юго-восточной Польши предоставляет карта 1.

Кроме раскопок и разведок осуществлялся археологический контроль над земляными работами на территории памятников (Перемышль, Жешов, Сандо-

мир, Кросно), а также инспектирование и верификация памятников. Вместе с тем выполнено ряд топографических планов и фотодокументацию в виде аэрофотосъемки избранных памятников, в основном, городищ. Эти материалы окажутся полезными как для будущих исследований, так и для текущей консерваторской работы. Результаты большинства работ будут опубликованы в очередных томах настоящего издания.